

Let op: deze brief is omwille van de privacy van de ontvanger van persoonsgegevens ontdaan. Derhalve is deze versie ook niet meer ondertekend.

Coöperatie Zonnepark Bad Noordzee U.A.

Beslissing op aanvraag Experimenten Decentrale Duurzame Elektriciteitsopwekking

<let op: wijziging onder de oorspronkelijke brief>

<24 juli 2019>

Geachte,

U heeft voor de 'Coöperatie Zonnepark Bad Noordzee U.A.' een aanvraag ingediend in het kader van het Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking (hierna: het Besluit).

U vraagt ontheffing aan voor het project 'Zonnepark Bad Noordzee'. Het betreft een projectnet als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b, van het Besluit.

Wij hebben aan Liander een zienswijze gevraagd op uw aanvraag. Die hebben we op 17 januari 2019 verkregen. Ter informatie sturen wij u deze brief mee als bijlage.

Beslissing

Ik heb besloten de Coöperatie Zonnepark Bad Noordzee U.A. (hierna: de vereniging) voor het project ontheffing te verlenen van het bepaalde in artikel 16 derde lid, artikel 16a in samenhang met artikel 16 eerste lid (uitgezonderd h, j en m) in samenhang met artikel 93 van de Elektriciteitswet.

De ontheffing heeft mede betrekking op de toepassing krachtens artikel 10 van het Besluit van de artikelen 26b, 28, eerste en tweede lid, 29, 30a, 36, eerste lid, 53 tot en met 59, 86d, 95lb, en 95lc van de Elektriciteitswet 1998.

De ontheffing is beperkt tot aansluitingen op het projectnet in gebied zoals aangegeven in uw aanvraag. Het betreft het terrein Droompark Boskerpark te Callantsoog fase 1 tot en met 6. Het betreft een terrein ten zuiden van de Helmweg, ten oosten van de Voorweg en ten noorden van het Wegje van Callas in de gemeente Callantsoog.

De ontheffing gaat in op de operationele startdatum. Dit is de dag waarop met de operationele activiteiten wordt begonnen. Onder deze activiteiten vallen in ieder geval de activiteiten waarvoor deze ontheffing vereist is, zoals het leveren van elektriciteit aan leden en het beheren van een projectnet. De ontheffing geldt conform uw verzoek voor een periode van 10 jaar.

Voorschriften

Aan de ontheffing verbind ik de volgende voorschriften:

1. U voert het project uit overeenkomstig hetgeen is beschreven in het bij de ontheffingsaanvraag gevoegde projectplan en de bij de aanvraag nader verstrekte documenten en correspondentie. Als de vereniging desondanks het project op niet-ondergeschikte onderdelen wil wijzigen of als een substantiële vertraging dreigt op te treden, vraagt de vereniging daarvoor van tevoren mijn toestemming.
2. Als ondergeschikte wijzigingen in het project optreden, meldt u mij dat onverwijld met gebruikmaking van het format 'Wijziging **project experiment DDE**'.
3. U dient het projectnet te realiseren conform de afspraken die zijn gemaakt voorafgaande aan de beslissing met van de regionale netbeheerder, Liander. Deze afspraken heeft dhr. <verwijderd i.v.m. A.V.G.> op 26 juni 2019 aan RVO verzonden. Als u van deze afspraken wilt afwijken, dan dient u RVO hiervan direct te verwittigen.
4. U zendt minimaal 4 weken vóór opdrachtverlening voor (een deel van) de aanleg van het projectnet een kopie van de concept opdracht aan RVO. Hiermee dient u aan te tonen dat de technisch voorzieningen in het project worden uitgevoerd op een niveau dat gelijkwaardig is aan het technische niveau dat door een netbeheerder wordt gehanteerd. RVO zal, zo mogelijk

Let op: deze brief is omwille van de privacy van de ontvanger van persoonsgegevens ontdaan. Derhalve is deze versie ook niet meer ondertekend.

in overleg met Liander toetsen of de afspraken tussen Droomparken en Liander over de technische uitvoering van het projectnet (zie punt 3) gestand worden gedaan.

- U zendt minimaal 8 weken vóór de operationele startdatum concreet aan hoe het project bijdraagt aan de doelstellingen van de regeling, zoals beschreven in artikel 7a van de elektriciteitswet. Hieronder staat sub 2 van dit artikel:

Er kan uitsluitend toepassing worden gegeven aan het eerste lid (lees: een ontheffing verleend) indien het experiment bijdraagt aan ontwikkelingen op het gebied van de productie, het transport en de levering van decentraal opgewekte duurzame elektriciteit, of elektriciteit opgewekt in een installatie voor warmtekrachtkoppeling en past binnen verantwoorde financiële kaders van het Rijk.

- Minimaal 4 weken vóór de operationele startdatum zendt u aan RVO kopieën van de met derden gesloten overeenkomsten over de uitvoering van taken waarop deze ontheffing ziet, zoals overeenkomsten met een programmamaverantwoordelijke voor de aangesloten leden respectievelijk afnemers (indien de vereniging zelf als zodanig optreedt, de erkenning daarvan door Tennet), een energieleverancier, een facturatiebedrijf, eventuele netbeheerders of een bedrijf dat het net aanlegt of onderhoudt. Dit betreft ook de afspraken met de belastingdienst over de afdracht van de energiebelasting.

Ik wil u erop wijzen dat het aanleggen en onderhouden van een projectnet en het leveren van de decentraal opgewekte duurzame elektriciteit onder de verantwoordelijkheid moet vallen van de vereniging. Ook moet u minimaal 4 weken voor de operationele startdatum aan RVO aangeven hoe u de taken van de systems operator en leveringszekerheid gaat invullen.

- Indien na de operationele startdatum overeenkomsten met derden worden gesloten of inhoudelijk gewijzigd, meldt u mij dat uiterlijk na een maand.
- Indien de operationele startdatum later ligt dan 1 jaar na deze verlening / na de vorige plandatum, dan dient u voorafgaande aan deze datum een nieuwe planning aan mij door te geven.
- U heeft vóór de operationele startdatum van het project van de Autoriteit Consument & Markt goedkeuring verkregen voor de berekeningsmethoden van de tarieven.
- Voorafgaand aan de realisering van het transport en de aansluitingen maakt u de tarieven en de leveringsvoorwaarden schriftelijk bekend aan de afnemers in het net; u stuurt daarvan een kopie aan RVO. De afnemers moeten te allen tijde transparante informatie kunnen verkrijgen over de tarieven en de leveringsvoorwaarden.

U verstrekt de afnemers jaarlijks een begrijpelijk en gespecificeerd overzicht van de tarieven die het komend jaar zullen gelden. Hierbij wordt in elk geval onderscheid gemaakt in de tarieven voor de aansluiting, voor het elektriciteitstransport en systeemdiensten.

- U verricht binnen twee maanden nadat een afnemer u schriftelijk heeft gemeld over te stappen naar een andere leverancier alle handelingen die nodig zijn om de overstap mogelijk te maken. Deze termijn mag langer zijn voor zover dat schriftelijk is overeengekomen met de betrokken afnemer.

U moet minimaal 4 weken voor de operationele startdatum aan RVO aangeven hoe u omgaat met de informatiecode zodanig dat deze derdentoegang mogelijk wordt. Hierbij moet worden beschreven hoe deze afnemer in het Centraal Aansluit Register (CAR) wordt opgenomen, welke netbeheerkosten u in rekening zult brengen en hoe u deze kosten (zoveel als mogelijk via het leveranciersmodel) in rekening zult brengen.

- U moet minimaal 4 weken voor de operationele startdatum aan RVO aangeven welke voorzieningen u heeft getroffen voor het opvangen van een tekort of overschot aan elektriciteit door veranderingen in het opgewekte vermogen in de installaties van de vereniging en de leden van de vereniging.
- Vóór de operationele startdatum stelt u de volgende documenten op:
  - een onderhoudsplan met bijbehorende onderhoudsdienst;
  - een storingsplan met bijbehorende storingsdienst;

Let op: deze brief is omwille van de privacy van de ontvanger van persoonsgegevens ontdaan. Derhalve is deze versie ook niet meer ondertekend.

- c. een calamiteitenplan waarbij is voorzien in instructies aan de afnemers;
  - d. een investeringsplan waarvan een vervangingsplan onderdeel is;
  - e. een bedrijfsmiddelenregister dat een beschrijving bevat van alle verbindingen, leidingen en hulpmiddelen van het elektriciteitsnet, aangeduid naar locatie, aard, type en overige relevante gegevens;
  - f. een klachtenreglement;
  - g. het huishoudelijk reglement van de vereniging.
  - h. Een document waaruit blijkt welke voorzieningen u heeft getroffen om verplichtingen die voortvloeien uit het houden van een vergunning voor het leveren van elektriciteit na afloop van het project, of zo nodig gedurende het project, over te kunnen dragen aan een houder van een vergunning als bedoeld in art. 95a.
- Van deze documenten zendt u vóór de operationele startdatum een kopie aan RVO.

14. U mag geen overstapkosten of -boete in rekening brengen aan afnemers die overstappen naar een andere leverancier.

15. U rapporteert over het project als volgt:

- a. Indien de operationele startdatum verder ligt dan een half jaar na de datum van deze verlening: in de maand na dat halfjaar een rapport over de stand van zaken **tot dan toe. U gebruikt hiervoor het formulier "Voortgangsrapportage experiment DDE"**.
- b. Melding van de operationele startdatum: binnen een maand daarna met het formulier **"Operationele Startdatum experiment DDE"**;
- c. Een voortgangsrapportage: jaarlijks in januari met het formulier **"Voortgangsrapportage experiment DDE"**. **Indien de operationele startdatum na 1 juli ligt, kunt u het eerste voortgangsrapportagemoment van januari daaraan volgend overslaan;**
- d. Beëindiging van het gebruik van het net: binnen een maand na de beëindiging met **het formulier "Projectbeëindiging experiment DDE"**.
- e. Binnen vier jaar en drie maanden en bij de beëindiging van de ontheffing een verslag van het project als bedoeld in artikel 16 van het Besluit. Dit verslag bevat een openbare samenvatting van de niet bedrijfsgevoelige kennis en informatie, die met het project is opgedaan.
- f. U geeft toestemming aan RVO om deze informatie te delen met anderen, inclusief initiatiefnemers die zich oriënteren op een ontheffing.

Om te controleren of de activiteiten worden uitgevoerd volgens de voorschriften kan ik besluiten tot een nader onderzoek. Dit kan een verzoek om nadere informatie en/of een bezoek omvatten. U dient daaraan dan uw medewerking te verlenen.

Als u zich niet aan de voorschriften houdt, kan ik de ontheffing geheel of gedeeltelijk intrekken.

Bezwaar

Het kan zijn dat u het niet eens bent met dit besluit. U kunt dan binnen zes weken na de bovenvermelde verzenddatum van deze brief bezwaar aantekenen bij: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle, onder **vermelding van "bezwaar" op de enveloppe en op het bezwaarschrift.**

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl.
Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

Tiny Boon

Let op: deze brief is omwille van de privacy van de ontvanger van persoonsgegevens ontdaan. Derhalve is deze versie ook niet meer ondertekend.

Teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Bijlagen:

1. Formulier "Wijziging project experiment DDE"
2. Formulier "Operationele startdatum experiment DDE"
3. Formulier "Voortgangsrapportage experiment DDE"
4. Formulier "Projectbeëindiging experiment DDE"
5. Formulier "Wijziging ontheffingshouder experiment DDE"

U vindt de formulieren ook op <https://mijn.rvo.nl/experimenten-elektriciteitswet> onder het kopje "Na uw aanvraag".

Verzenddatum 6 januari 2020

Betreft Beslissing op bezwaar

Geachte mevrouw,

Op 2 september 2019 heb ik uw bezwaarschrift ontvangen tegen mijn besluit van 24 juli 2019 met kenmerk DDE/PN/2018/003. Het bestreden besluit strekt tot het verlenen van een ontheffing aan de Coöperatie Zonnepark **Bad Noordzee U.A. (hierna "de Vereniging") voor het project Zonnepark Bad Noordzee (hierna "het projectnet") op grond van artikel 2, eerste lid, van het Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking (hierna "het Besluit").**

Het bestreden besluit is opnieuw beoordeeld. In deze brief vindt u mijn beslissing op uw bezwaar en waarom deze beslissing is genomen. In de bijlage vindt u de artikelen waarop de beslissing gebaseerd is.

Beslissing

Ik herroep het besluit van 24 juli 2019 niet maar verbeter de motivering daarvan.

Procesverloop

De Vereniging heeft op 6 september 2018 een ontheffingsaanvraag ingediend voor het projectnet.

Naar aanleiding van deze aanvraag heb ik Liander op 18 oktober 2018 op grond van artikel 4:8, **eerste lid, Algemene wet bestuursrecht (hierna "de Awb") in de gelegenheid gesteld** een zienswijze te geven.

Op 17 januari 2019 heeft Liander de zienswijze gegeven. In deze zienswijze motiveert Liander dat er geen ontheffing moet worden verleend. Mocht de ontheffing toch worden verleend dient de minister voorwaarden op te nemen met betrekking tot de in de zienswijze opgenomen bedenkingen. Liander doelt daarbij op het borgen van de belangen van de Verenigingsleden, het conform wettelijke vereisten en in lijn met Liander-beleid aanleggen van het projectnet en het uitvoeren van de netbeheerderstaken.

Naar aanleiding van deze zienswijze zijn er in het voorjaar van 2019 overleggen geweest tussen Liander, de Vereniging en mijn ministerie.

In het besluit van 24 juli 2019 heb ik onder een zestiental toekomstige opschortende en ontbindende voorwaarden een ontheffing verleend aan de Vereniging. Door dat bestreden besluit stelde ik de Vereniging in staat om voor de experimenten op het project als netbeheerder en als leverancier te fungeren. De Vereniging wil de experimenten doen op een projectnet met daarop de aansluiting van tenminste 322 recreatiewoningen.

Uit mijn bevoegdheid tot het verlenen van een ontheffing volgt dat ik ook bevoegd ben die ontheffing in te trekken bij niet nalevingen van de ontheffingsvoorwaarden.

Let op: deze brief is omwille van de privacy van de ontvanger van persoonsgegevens ontdaan. Derhalve is deze versie ook niet meer ondertekend.

Bij brief van 29 augustus 2019 heeft Liander een bezwaarschrift ingediend. Op 15 november 2019 vernam ik de schriftelijke reactie van de Vereniging op het bezwaarschrift.

Op 26 november 2019 heeft een hoorzitting plaatsgevonden. Bij de hoorzitting waren aanwezig: <verwijderd i.v.m. A.V.G.>, K. Haverkorn van Rijsewijk, J.J.E Jacobs en I.J.A. Paulissen (namens het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat).

Lianders bezwaar

Liander geeft aan het niet eens te zijn met het besluit van 7 augustus 2019 om samengevat de volgende redenen:

1. het is de Vereniging eigenlijk te doen om een gezamenlijke grootverbruikersaansluiting en om rechtstreekse aansluitingen op het net van Liander te vermijden;
2. de (maatschappelijke) kosten van de ontheffing zijn te hoog;
3. er is geen sprake van levering van decentraal opgewerkte duurzame elektriciteit en daarom past het project niet bij het doel van de regeling;
4. het project is teveel in ontwikkeling;
5. er is geen grondslag om voorschriften te verbinden aan de ontheffing;
6. Het besluit om de ontheffing te verlenen is in strijd met enkele beginselen van behoorlijk bestuur.

Waarom deze beslissing?

Het bezwaar van Liander heb ik zorgvuldig beoordeeld met inachtneming van het standpunt van de Vereniging. Het besluit is opnieuw getoetst aan het wettelijk kader. De conclusie is dat Lianders bezwaar niet leiden tot het herroepen van het bestreden besluit. Wel wordt de motivering van het betreden besluit verbeterd. Artikel 6:22 van de Algemene wet bestuursrecht biedt die mogelijkheid. Hierna kunt u lezen waarom ik aldus besluit.

Mijn beleid

De wetgever heeft mij een wettelijke opdracht gegeven die is neergelegd in artikel 7a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998. Die opdracht is uitgewerkt in het Besluit. Het is mijn beleid om experimenten met de opwekking van duurzame decentraal opgewekte energie waar mogelijk te stimuleren.

Daarbij overweeg ik dat er op dit moment slechts een zeer beperkt aantal experimenten daadwerkelijk operationeel zijn. Om de klimaatdoelstellingen te realiseren is het wenselijk om door middel van meer experimenten een volumevergroting te realiseren van de decentraal opgewekte duurzame energie. Ook leidt een vergroting van het aantal projecten tot het opdoen van meer ervaringen over de problemen en over de kansen rondom deze vorm van energieopwekking. Aanvragers van een ontheffing hebben veel minder invloed op de elektriciteitsmarkt dan regionale netbeheerders en reguliere leveranciers.

Mijn beleid om waar mogelijk ontheffingen voor experimenten te verlenen kan naar zijn aard tot gevolg hebben dat belanghebbenden te maken krijgen met bij te stellen plannen, met wijzigende omstandigheden of met meerkosten. Het intreden van dergelijke kwade kansen acht ik niet onevenredig zolang deze samenhangen met de rechtmatige uitvoering van mijn wettelijke opdracht.

De gewenste vergroting van het aantal experimenten wordt gestimuleerd door potentiële ontheffinghouders duidelijkheid te geven over hun situatie. Het Besluit bevat geen bepaling die het geven van een ontheffing afhankelijk maakt van onmiddellijk uit te voeren specifieke experimenten. De verlening van een ontheffing geeft de ontheffinghouder houvast in gesprekken met deren en stelt haar in staat om nog actiever na te denken over toekomstige initiatieven. Ook krijgen toekomstige woningeigenaren een beter beeld van het instrumentarium om een zelfvoorzienend en duurzaam park te maken. Verder kan deze ontheffing duidelijkheid geven aan het bevoegd gezag, aan leveranciers en aan (financiële) dienstverleners die de aanleg van het experiment kunnen faciliteren. Vanwege de benodigde tijd, middelen en haalbaarheidsinschattingen is het dus van groot belang om zo snel mogelijk duidelijkheid van mij te krijgen of een voorgesteld experiment in aanmerking komt voor een ontheffing.

Let op: deze brief is omwille van de privacy van de ontvanger van persoonsgegevens ontdaan. Derhalve is deze versie ook niet meer ondertekend.

Gelet op dit beleid overweeg ik als volgt over de bezwaargronden.

Grond 1: grootverbruikersaansluiting

Liander betoogt dat het ontheffingsverzoek van de Vereniging niet voortkomt uit de eigenlijke wens om te experimenteren op grond van het Besluit. Het ontheffingsverzoek zou voornamelijk liggen in de wens om een gezamenlijke grootverbruikersaansluiting te verkrijgen of om te vermijden dat individuele recreatiewoningen rechtstreeks worden aangesloten op het net van Liander.

De Vereniging verwerpt het betoog van Liander en merkt op dat een beslissing tot het verlenen van een ontheffing niet is gericht op het al dan niet toekennen van een aansluiting voor grootverbruik. De Vereniging bevestigt in de bezwaarprocedure dat zij tot doel heeft een zelfvoorzienend en duurzaam park te maken waar voornamelijk zelf opgewekte duurzame elektriciteit wordt verbruikt.

Hierover overweeg ik als volgt.

In de aanvraag- en in de bezwaarprocedure heb ik mij aan de hand van de documentatie en de mondelinge toelichting daarop ervan vergewist dat de Vereniging een aanvraag heeft ingediend vanwege een daadwerkelijke wens om te experimenteren op grond van artikel 2, eerste lid, van het Besluit. Ik heb geen aanwijzingen die erop wijzen dat de ontheffingsaanvraag is ingediend om een grootverbruikersaansluiting te verkrijgen of om de rechtstreekse aansluiting van individuele recreatiewoningen op het net van Liander te vermijden.

Verder bevat artikel 2, eerste lid, van het Besluit limitatieve gronden voor de motivering van een ontheffingsaanvraag. Ik ben met de Vereniging van mening dat de beslissing tot het verlenen van een ontheffing niet kan afhangen van overwegingen rondom groot- of kleinverbruikersaansluitingen of rondom fiscale voordelen. Een ontheffingsbesluit is niet gericht op het faciliteren van een grootverbruikersaansluiting.

Deze bezwaargrond geeft geen aanleiding tot het herroepen van het bestreden besluit.

Grond 2: (maatschappelijke) kosten

Liander vindt de (maatschappelijke) kosten die voortkomen uit de ontheffing te hoog. Na het verstrijken van de termijn van de ontheffing moet Liander het netbeheer van de projectnet overnemen. Het over te nemen projectnet bestaat dan uit een zogenaamd sternetwerk en dat voldoet ondanks afspraken daarover tussen Liander en de Vereniging niet aan Lianders standaard. Dat betekent dat het overnemen van het netbeheer gepaard gaat met onnodige kosten:

- voor het maken van individuele aansluitingen van de recreatiewoningen op het regionale net van Liander¹;
- voor het plaatsen van op afstand uitleesbare meters in iedere recreatiewoning.

De ontheffing laat verder onverlet dat Liander al verplicht is om de hierboven opgesomde kosten telkens te maken als eigenaren van een recreatiewoning uittreden uit de Vereniging.

De Vereniging ziet geen technische reden die Liander ertoe dwingt om het sternetwerk van het projectnet te vervangen door rechtstreekse aansluitingen van individuele recreatiewoningen op het net van Liander. De door Liander te maken kosten zijn dus grotendeels vermijdbaar.

De Vereniging wijst er ook op dat eventuele kosten voor de netbeheerder als gevolg van het verstrijken van de termijn voor een ontheffing geen deel uitmaken van het beoordelingskader, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Besluit.

Tot slot merkt de Vereniging op dat kleinverbruikers altijd een recht kunnen verzilveren op het vlak van een gewenste aansluiting op het regionaal net, of op het kunnen wisselen van energieleverancier. In de hoorzitting over Lianders bezwaren verzekerde de Vereniging mee te werken aan leverancierswisselingen, haar net beschikbaar te stellen voor leveringen door derden en daarvoor geen kosten te berekenen.

Hierover overweeg ik als volgt.

---

¹ Dit vergt het doortrekken van de leidingen vanaf de transformator tot het einde van de straten en het maken van aansluitmoffen per woning op de verlengde LS-kabel.

Let op: deze brief is omwille van de privacy van de ontvanger van persoonsgegevens ontdaan. Derhalve is deze versie ook niet meer ondertekend.

De artikelen 2, eerste lid, en 7 van het Besluit bevatten limitatieve gronden voor de belangenafweging over een ontheffingsaanvraag. Ik ben met de Vereniging van mening dat de beslissing tot het verlenen van een ontheffing niet kan afhangen van de mogelijke kosten voor een netbeheerder die bijvoorbeeld een sternetwerk wil vervangen door een netwerk waarin individuele recreatiewoningen rechtstreeks worden aangesloten op het regionale netwerk. Daarbij weegt voor mij zwaar dat Liander in de toelichting op haar bezwaarschrift heeft aangegeven dat het netwerk van de Vereniging op zich veilig is en na afspraken met de Vereniging voldoet aan de technische specificaties die de heer <verwijderd i.v.m. A.V.G.> op 15 maart 2019 namens Liander heeft voorgesteld. Een niet nader geduid beleid van een netbeheerder waarin kosten worden gemaakt omdat er geen ruimte is voor sternetwerken levert dus geen grond op om een ontheffingsaanvraag af te wijzen. Ook de mogelijkheid dat een netbeheerder na de termijn van een ontheffing op afstand opleesbare meetinrichtingen moet plaatsen in individuele recreatiewoningen en daarvoor levert geen grond op om een ontheffingsverzoek af te wijzen.

Daarbij kan het uit de Elektriciteitswet 1998 volgende beginsel dat een netbeheerder zo efficiënt mogelijk moet werken niet tot effect hebben dat experimenten worden bemoeilijkt. Inherent aan het aflopen van een eveneens op die wet terug te voeren ontheffingsperiode is immers dat netbeheerders het beheer van projectnetten overneemt hetgeen altijd tot inpassings- en coördinatiekosten leidt. Deze kosten zijn dus door de wetgever voorzien en geaccepteerd.

Tot slot merk ik op dat de aansluitkosten die voortkomen uit een wens tot het wisselen van een leverancier door een kleinverbruiker altijd voor rekening komen van een netbeheerder. De netbeheerder heeft daarbij een verplichting om dit te realiseren. Het recht om te kunnen wisselen van een leverancier is neergelegd in artikel 3, vijfde lid, van Richtlijn EG/2009/722. Het Besluit bevat geen ruimte om voor de Vereniging een ander kader te hanteren. De Vereniging heeft in punt 8 van de reactie op het bezwaarschrift en in de mondelinge toelichting daarop heeft aangegeven mee te zullen werken aan een verzoek tot leverancierswissel van haar leden. Daarmee zijn er geen sprake van onevenredige maatschappelijke kosten die voortvloeien uit de ontheffing.

Deze bezwaargrond geeft geen aanleiding tot het herroepen van het bestreden besluit.

Grond 3: geen ontheffing nodig

Liander betoogt dat een ontheffing voor de Vereniging niet leidt tot levering van decentraal opgewerkte duurzame elektriciteit. Daarmee past het project niet binnen de doelstelling van het Besluit. Volgens het projectplan is het weliswaar de bedoeling te recreatiewoningen te voorzien van zonnepanelen, warmtepompen en accupacks van LG Chems maar deze zijn niet in staat tot slim laden waardoor daarmee uitsluitend gedurende de dag opgewekte elektriciteit op andere momenten in de betreffende woning zelf gebruikt kan worden. Dit zal leiden tot een hoge terugleverpiek van elektriciteit in de zomer en een hoge piekvraag naar elektriciteit in de winter. De woningen hebben immers dezelfde verbruiksprofielen. Op grond van artikel 7, eerste lid, onderdelen a en c, van het Besluit had de ontheffing geweigerd moeten worden.

De Vereniging geeft aan dat er door middel van zonnepanelen op de recreatiewoningen zoveel mogelijk wordt voorzien in de energie van het park. Een accu of een woning die niet wordt gebruikt produceert energie voor een woning die die energie verbruikt. De Vereniging heeft ook aan Liander aangeboden om de energiebehoefte van de centrumvoorzieningen en van het zwembad in te zetten om een hoge terugleverpiek van elektriciteit in de zomer te absorberen.

Liander stelt terecht dat er in dit geval geen norm is die zich verzet tegen het plaatsen van **zonnepanelen op of accu's in gebouwen. Voor die activiteiten is het niet nodig om een ontheffing te verlenen aan de Vereniging.**

Ook zijn er meerdere recreatieparken met een aansluiting op het netwerk van een regionale netbeheerder. Het optreden van piekvragen van die parken is dus geen bijzondere omstandigheid. **Ook het plaatsen van zonnepanelen en accu's leidt niet tot exponentiële effecten in termen van**

---

² Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG (PbEU 2009, L 211).

Let op: deze brief is omwille van de privacy van de ontvanger van persoonsgegevens ontdaan. Derhalve is deze versie ook niet meer ondertekend.

energiebesparingen in het verbruiksprofiel van een vakantiepark. Het Besluit bevat geen grondslag om een ontheffing te onthouden vanwege een verwachte intensivering of beperkte grilligheid in het verder niet onbekende verbruiksprofiel van een vakantiepark.

Hierboven heb ik echter aangegeven dat het mijn beleid is om ontheffingsverzoeken positief te benaderen en waar mogelijk te stimuleren. Ik ben van mening dat de ontheffinghouder meer doet **dan het laten installeren van zonnepanelen, netwerken en accu's**. De Vereniging zal vanwege de in dit besluit gestelde voorwaarden ook actief op zoek gaan naar nieuwe technieken en kan daarbij diepgaande praktijkkennis opdoen rondom het netbeheer en rondom het leveren van decentrale duurzame energieopwekking. Het inzetten van die zoektocht en het opdoen van die toekomstige kennis is op zichzelf al een beleidsmatig wenselijk effect dat uitsluitend voortkomt uit een ontheffing.

Verder heeft een ontheffinghouder de zekerheid van mij gekregen dat er in de toekomst mag worden afgeweken van de Elektriciteitswet 1998. Hierdoor wordt een ontheffinghouder gestimuleerd om verdere stappen te zetten op het terrein van decentrale duurzame energie-experimenten. Een ontheffinghouder kan in een later stadium beslissen om bij opwek- of afnamepieken experimentele stappen te zetten op het vlak van de energiehandel, differentiatie van **tarieven, energieopslag, de inzet van aangepaste software bij de inzet van accu's etc**. Ook het stimuleren van de gedachtenwisseling over potentiële experimenten door de verenigingsleden acht ik een wenselijke maatschappelijke ontwikkeling. Daarbij betrek ik dat het experimenteerbeleid relatief nieuw is en dat er nog niet veel operationele experimenten zijn. Een aanjagende rol past de overheid in die situatie.

Een ontheffing is daarmee nodig voor het opdoen van toekomstige praktijkkennis rondom bijvoorbeeld netbeheer en voor het stimuleren van verdere experimentele stappen. Artikel 7, eerste lid, onderdelen a en c, van het Besluit leiden niet tot herroeping van het bestreden besluit.

Grond 4: aan verandering onderhevig

Liander vindt dat de ontheffing niet voldoet aan de bepalingen van artikel 7, eerste lid, onderdelen f, g, h, k, l, m, o, s, x, en y, van het Besluit. Het project is nog te veel in ontwikkeling. Daarnaast is de verstrekte informatie nog aan verandering onderhevig. De Vereniging heeft slechts 2 leden: de oprichtende vennootschappen. De toekomstige eigenaren van de recreatiewoningen die alsnog lid worden van de Vereniging kunnen anders besluiten dan de huidige leden.

De Vereniging geeft hierover aan dat er op basis van de ontheffingsvoorwaarden na aanvang van het project zal worden gerapporteerd over het verloop van het project. De minister kan om de redenen die Liander noemt een ontheffing intrekken op grond van artikel 9 van het Besluit. Het Besluit bevat geen regels voor de samenstelling van een Vereniging. Omdat het recreatiepark nog moet worden gerealiseerd en de woningen nog niet zijn verkocht kunnen er op dit moment nog geen andere personen lid worden dan de oprichters.

Hierover overweeg ik dat deze bezwaargrond leidt tot het aanvullen van de motivering van het bestreden besluit.

Het recreatiepark is nog niet gerealiseerd, maar er is al een actieve energievereniging die concrete voorstellen heeft gedaan die passen binnen het Besluit. Inherent aan de verkoop van de 322 woningen is dat de Vereniging periodiek te maken krijgt met nieuwe initiatieven door in- en uittreedende leden. Het Besluit bevat geen gronden die zich verzetten tegen het verlening van een ontheffing aan energieverenigingen vanwege een wisselend ledenbestand. Op dit moment is nog onduidelijk wanneer alle woningen verkocht zijn en hoe nieuwe experimenten van de Vereniging in praktische zin vorm krijgen, maar de in de aanvraag voorgestelde initiatieven beoordeel ik als positief. Ik deel met Liander dat de intentie van de toekomstige Verenigingsleden op het terrein van de decentrale duurzame energieopwekking deels een toekomstige onzekere ontwikkeling is, maar dit is inherent aan het voorgeschreven instrumentarium zoals dat is neergelegd in het Besluit. Hieronder ga ik in op de wijze waarop Liander op de voet van artikel 4:8 van de Awb de gelegenheid krijgt om de toekomstige concrete experimenten van commentaar te voorzien.

Operationele startdatum

Let op: deze brief is omwille van de privacy van de ontvanger van persoonsgegevens ontdaan. Derhalve is deze versie ook niet meer ondertekend.

De ontheffing gaat in op de operationele startdatum en geldt voor een periode van tien jaren. De operationele startdatum is de datum waarop het project operationeel is. Dat is de datum waarop het eerste vakantiehuis via het projectnet aan- of afneemt van de ontheffinghouder.

Liander stelt terecht dat de periode tussen het nemen van het bestreden besluit en de operationele startdatum onbepaald is. Het is daarom transparant om de periode tot de operationele startdatum te kwantificeren en om duidelijkheid te geven over mijn beleid bij vertragingen bij de oplevering van de vakantiehuizen die leiden tot verschuivingen van de operationele startdatum. Daarom pas ik het bestreden besluit aan met de verduidelijking dat ik van mening dat de operationele startdatum dient te liggen vóór 31 december 2027. Als er na ommekomst van die datum nog geen sprake is van een vakantiehuis dat via het projectnet wordt aangesloten op het netwerk van de regionale netbeheerder zal de Vereniging een nieuwe ontheffing aan mij moeten vragen.

De door Liander gesignaleerde niet-nalevingen van artikel 7, eerste lid, onderdelen f, g, h, k, l, m, o, s, x, en y, van het Besluit deel ik gelet op het voorgaande niet. Zoals hierboven aangegeven kan op dit moment nog niet bevestigd worden op welke wijze deze bepalingen op de operationele startdatum daadwerkelijk worden ingekleed. Wel is duidelijk dat de Vereniging binnen de marges van deze bepalingen concrete stappen heeft gezet die passen binnen de marges van dat juridisch kader. Er kan niet aan de hand van concrete voorbeelden worden gesteld dat de Vereniging deze bepalingen niet-naleeft.

Rechtsbescherming Liander

Op grond van de punten 4, 5, 6, 11, 12 en 13 van het bestreden besluit zijn er momenten gemarkeerd waarop de Vereniging mij informeert over de concrete voortgang van het project. Op grond van artikel 4:8 van de Awb zal ik Liander in de gelegenheid stellen een zienswijze te geven over de dan verkregen documenten die ingaan op de concrete experimenten. Op deze wijze is geborgd dat Liander voor de opdrachtverlening voor de aanleg van het projectnet en voor de operationele startdatum de vinger aan de pols kan houden en ook in de toekomst aan de hand van concrete omstandigheden kan verzoeken om de ontheffing in te trekken. Tegen mijn beslissing op **zo'n verzoek van Liander staat rechtsbescherming open. De bescherming van de belangen van Liander** acht ik daarmee in voldoende mate geborgd.

Grond 5: voorwaarden ontheffing

Liander ziet geen wettelijke grondslag om voorschriften te verbinden aan de ontheffing. Het besluit bepaalt dat op die punten in het geheel geen ruimte is om een ontheffing te verlenen. De aanvraag had moeten worden afgewezen.

De Vereniging gaf in de mondelinge toelichting aan zich te kunnen vinden in de voorwaarden van de ontheffing.

Hierover overweeg ik dat artikel 9 van het Besluit mij de opdracht geeft om een zorgvuldige belangenafweging te maken en te motiveren waarom ik kom tot het toe- of afwijzen van een ontheffingsverzoek. Uit mijn bevoegdheid tot het kunnen verlenen van **zo'n ontheffing volgt naar** zijn aard dat ik wel degelijk voorwaarden aan die ontheffing kan verbinden. Zoals hierboven aangegeven is het op dit moment mijn beleid om binnen de marges van het Besluit te stimuleren dat er experimenten plaatsvinden. Dat betekent dat ik er niet bij voorbaat toe wil overgaan om aanvragen af te wijzen vanwege noodzakelijke toekomstig te verrichten activiteiten door de aanvrager. Het beschikken over een ontheffing is immers een cruciale voorwaarde voor het kunnen overtuigen van andere belanghebbenden zoals potentiële investeerders of de regionale netbeheerder. In die omstandigheden is het redelijk om onder voorwaarden een ontheffing te verlenen. Die voorwaarden zijn in dit geval het stellen van termijnen, het voldoen aan informatieverplichtingen, het verkrijgen van goedkeuring van andere bestuursorganen, het aangaan van overeenkomsten met derden en het voorzien in rechtsbescherming van de regionale netbeheerder.

Deze bezwaargrond geeft geen aanleiding tot het herroepen van het bestreden besluit.

Grond 6: behoorlijk bestuur

Liander acht het bestreden besluit in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het motiveringsbeginsel, zorgvuldigheidsbeginsel en rechtszekerheidsbeginsel.

De Vereniging ziet geen strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Let op: deze brief is omwille van de privacy van de ontvanger van persoonsgegevens ontdaan. Derhalve is deze versie ook niet meer ondertekend.

Liander geeft terecht aan dat het lastig is om zonder inzage in mijn beleid te begrijpen waarom de aanvraag niet is geweigerd, bijvoorbeeld omdat er nog geen informatie is over de concrete experimenten die de eigenaren van de recreatiewoningen zullen verrichten. In dit besluit heb ik mijn beleid alsnog gemotiveerd. Hieruit blijkt dat ik terughoudend ben met het afwijzen van ontheffingsverzoeken.

Ook geeft Liander terecht aan dat het rechtszekerheidsbeginsel zich verzet tegen het verlenen van een ontheffing tegen een zestiental ontbindende of opschortende voorwaarden en tegen het hanteren van een onbepaalde termijn voor de inwerkingtreding van de ontheffing. Hiervoor ben ik op die punten ingegaan.

Het standpunt van Liander dat het projectnet wellicht niet op korte termijn kan worden overgenomen deel ik niet. Liander en de Vereniging hebben afspraken gemaakt over het ontwerp van het projectnet. De Vereniging heeft hieromtrent haar medewerking toegezegd en wil ook een overgang faciliteren. Er is op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen dat het projectnet niet kan worden overgenomen. Deze conclusie blijft overeind ondanks het feit dat Liander – vanwege bedrijfsmatige redenen – het noodzakelijk acht het thans al als tenminste gelijkwaardig aan te merken netwerk in overeenstemming te brengen met haar technische en organisatorische standaarden.

Een afschrift van dit besluit stuur ik naar de Vereniging.